

СТАНОВИЩЕ

от д-р Пламен Маринов Ралчев – доцент

в Университет за национално и световно стопанство, гр. София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**

професионално направление **3.3. Политически науки.**

докторска програма **Политически науки**

Автор: Владимир Бонов Славенски

Тема: „Външната политика на България към Северна Македония.

Договорът от 1 август 2017 г.“

Научен ръководител: доц. д-р Даниела Пастармаджиева, ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеното становище е в рамките на процедурата за защита на дисертационен труд на Владимир Славенски, който се е обучавал в докторската програма по Политически науки в катедра „Политически науки и национална сигурност“ на Факултета по икономически и социални науки при ПУ „Паисий Хилендарски“. Докторантът е изпълнил всичките си ангажименти по индивидуалния план за обучение, представил е разработен дисертационен труд, отчислен е с право на защита и е стартирана процедура за публична защита със сформирано научно жури, съгласно всички нормативни изисквания.

2. Актуалност на тематиката

Темата е значима, актуална и съществена за българската външна политика, европейската интеграция и регионалната стабилност. Дисертацията се отличава с оригиналност, методологична яснота и богат източников материал (над 280 библиографски единици).

3. Познаване на проблема

Дисертационният труд на Владимир Бонов Славенски представлява зряло, аналитично и теоретично обосновано изследване, посветено на българската външна политика спрямо Република Северна Македония и особено на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество от 1 август 2017 г. Авторът разглежда периода 2014–2022 г., като успява да интегрира международната политическа динамика, вътрешнополитическите процеси и ролята на външни актьори.

Дълбочината на анализа и методологическата прецизност показват сериозен научен интерес от страна на докторанта и познаване на проблема в неговата комплексност и зависимост от множество фактори.

4. Методика на изследването

Авторът използва дедуктивен подход и съчетава качествени методи: полуструктурирани интервюта с експерти, задълбочен документален анализ, сравнителен подход (особено с Преспанското споразумение от 2018 г.), теоретични рамки: реализъм, либерализъм, конструктивизъм и теория на игрите (Наш). Този интердисциплинарен подход придава дълбочина и научна стойност на анализа.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е разработен в достатъчен обем и дълбочина. Изградена е съответна историческа и теоретична рамка. Особено добро впечатление прави емпиричната част от изследването. Емпиричният анализ е добре структуриран и включва важни изводи с практико-приложна стойност. Емпиричната част е убедителна, балансирана и допринася значително за аргументацията.

Според съдържанието на труда, ясно изпъкват следните приноси:

Научно-теоретични

- Първи цялостен политологичен анализ на преговорния процес около договора от 2017 г.
- Интеграция на класически и модерни теории на международните отношения с практически дипломатически модели.
- Разработване на модел за оценка на международни договори, включително чрез концепции на Наш и Harvard Negotiation Project.

Методологични

- Създаване на аналитичен инструмент за мониторинг на изпълнението на двустранни споразумения.
- Комбинация от експертни интервюта, документален анализ и сравнително изследване.

Практически и приложни

- Доказва се недостатъчната ефективност на договора от 2017 г., включително хроничните проблеми на историческата комисия, липсата на механизми за контрол и ненадеждността на политическите ангажименти.
- Предлага се стратегически модел за по-устойчиво провеждане на българската политика спрямо Северна Македония.

6. Преценка на публикациите и на личния принос на докторанта

Докторантът има четири публикации, в това число и свързани с темата на дисертацията, което показва целенасоченост и последователност на неговите изследователски интереси. С това отговаря и на минималните национални изисквания за публикации за получаване на ОНС „доктор“. Докторантът има е сериозен преподавателски опит в Катедра „Политически науки и национална сигурност“.

7. Автореферат

Дисертантът е представил автореферат в обем от 32 страници, който коректно и в голяма степен отразява съдържанието и всички важни акценти, констатации, изводи и обобщения в дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Някои от заключенията (напр. степента на политическа възвращаемост) биха могли да бъдат допълнително подкрепени с количествени индикатори или сравнителни таблици. Въпреки богатата литература, би било полезно да се добавят повече препратки към най-новите изследвания за „policy failure“, „implementation gaps“ и регионална сигурност в Западните Балкани.

Анализът на медиите в двете държави присъства, но може да бъде допълнително задълбочен, тъй като медийната среда съществено влияе на двустранните отношения.

Въпроси към докторанта

За целите на научната дискусия по време на публичната защита бих отправил към докторанта няколко въпроса:

1. Какъв би бил потенциалът на договора от 2017 г., ако към него се изгради ясен механизъм за мониторинг, подобен на този от Преспанското споразумение?
2. Докъде се простира ролята на ЕС като гарант за изпълнението на двустранните ангажименти и как бихте оценили капацитета на Европейската комисия да повлияе на процеса?
3. Какви рискове виждате за България при липса на дългосрочна стратегия спрямо РСМ (политически, културни, интеграционни)?
4. Какви допълнителни индикатори бихте включили в разработения от Вас модел за мониторинг на международни договори?
5. Според Вашия анализ, възможна ли е реформа на историческата комисия, която да я превърне в ефективен инструмент, а не в източник на блокажи?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд на Владимир Славенски представлява зряло, комплексно и приносно научно изследване. Авторът демонстрира отлични умения в областта на международните отношения, политическия анализ и дипломацията. Трудът притежава ясна структура, убедителна аргументация, богата емпирична база и оригинални научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено в оценените по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Владимир Бонов Славенски в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.3. Политически науки, докторска програма: Политически науки.

София, 19.12.2025 г.

Изготвил становището:

(подпис)

доц. д-р Пламен Ралчев

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)